

3. Савченко В.А. Управління розвитком персоналу: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 351 с.
4. Шинкаренко В. Г. Система мотиваційного моніторингу працівників підприємства / В.Г. Шинкаренко, О.Н. Криворучко // Україна: аспекти праці. – 2000. – № 4. – С. 25.
5. Щекин Г. Организация и психология управления персоналом: Учеб.-метод. пособие. – К.: МАУП, 2002. – 832 с.

Ліхоносова Г.С., канд. екон. наук, доцент
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
м. Сєверодонецьк

ПОВЕДІНКОВІ ТИПИ НОСІЇВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ВІДТОРГНЕННЯ

Відповідно сьогоденній практиці нерегульованого зростання диференціації доходів і майнового розшарування населення України актуалізуються питання економічної нерівності, соціальної мобільності та відповідно соціально-економічного відторгнення.

В авторських дослідженнях [1, с. 14-17; 2, с. 25-33] вже проводилася діагональна думка щодо того, що передумовами активізації важелів соціально-економічного відторгнення можуть виступати формалізації громадських та економічних систем. Тому в даному дослідженні актуалізовано конкретний напрям формалізації соціально-економічного відторгнення – дії парного впливу у вигляді матриці соціально-економічного розвитку людини, яка включає в себе параметри і часові лаги минулого і майбутнього часу.

Адаптивне життя в суспільстві у кожній людині забезпечено поведінковими типами та програми, основою яких, за нашими дослідженням, є парне дієве ставлення. Типових парних відносин в техногенних цивілізаціях тільки вісім [3, с. 87]. Половина з них засновані на раціональному егоїзмі, а ще половина – на альтруїстичної моральності і духовності.

Не можна сказати, що егоїстичні поведінкові типи і відносини завжди будуть неприйнятними та негативними з точки зору нанесення економічної шкоди чи соціального збитку певним індивідам або соціумам. На них ґрунтується дія більшості діючих загальноприйнятих формацій і поведінкових систем [4, с. 57-60], наприклад: націоналізація багатства, монополізація ринку, соціал-демократія в цілому, а також соціалізм, що захищаються громадськими інститутами та економічними парадигмами сучасності.

Крім того, раціональний егоїстична поведінка з невеликими крапковими змінами є підґрунтям систем капіталізму, тобто використовується одночасно у забезпеченні безпеки держави, ринкових механізмах взаємодії, в виробництвах інноваційного типу і навіть у забезпеченні дієздатності державних апаратів.

Однак, для розвитку держави в цілому використовується, як правило, тільки один тип відносин, що призводить до переваги та свободи дій для осіб одного поведінкового типу. Інші типи відчують незручність, обмеження можливостей свого поведінкового типу, що призводить до розшарування суспільства за рівнем і якістю життя. Таким чином, утворилися і утворюються різні політичні партії, які, по суті, борються за свободи тільки своєму поведінковому типу, через вимоги прийняття своїх законів. Для отримання переваг в цій боротьбі партії чи

відповідні громадські об'єднання провокують і використовують економічні, соціальні, національні, релігійні і класові інтереси.

Зазначені поведінкові типи носіїв соціально-економічного відторгнення приховують свою суперечливу поведінкову суть, тому спроби обґрунтувати свою думку та призводять до заплутаності проблем, і відсутності суспільного розвитку. Громадські структури є над індивідуалістичними структурами, і як такі вони програмують людей на виживання в програмах свого поведінкового типу. Тобто, особистість програмується ладом, системою, встановленим порядком взаємодій, а також, специфічними програмними інформаційними продуктами різного рівня сприйняття.

Питання інформатизації індивідуального розуму, безумовно, дуже специфічні та вимагають професійного тлумачення. В даному аспекті обмежимося вказівкою сутності значення інформаційного простору для сценаріїв відторгнення. Інформатизація особистості інтерпретується відповідно її розвиненості та способу мислення.

Аналогічно, як інформацію з наступних носіїв на попередньому його аналогу відобразити в повному обсязі практично неможливо, так само і людина менш розвинена зрозуміти більш розвинену не здатна. Але навпаки, більш розвинена людина може розуміти і в чомусь сприймати менш розвинену повністю, якщо володіє її категоріями мислення.

Однак, в розумінні є ще один принциповий момент: оцінювання категорій. Вся інформація, що сприймається людиною має її власний знак оцінювання, наприклад: «безперечно», «авторитетно вірно», «можливо», «емпірично», і навпаки – «не вірно», «неможливо», «припустимо», «виключено». Тобто, інформація, що забезпечує створення соціально-економічного відторгнення, стосуються особистісних поведінкових дій та має ранги оцінок. Крім того, носії соціально-економічного відторгнення можуть бути одного поведінкового типу, але різного рівня розвитку.

Будь-яка суспільна система визначає виробничі структури, і відповідно, структури споживання. На виробничих структурах люди займають певні посади, яким визначено чіткі функціональні програми та обов'язки. Споживчі структури можуть мати певні ступені доступності до користування продуктами. Крім того, в кожній суспільній системі індивідууми повинні бути певний час у виробничих функціональних зв'язках. Тобто можуть функціонувати гармонічно лише в споживчих зв'язках, діючи тільки за певною системою програм.

Людина, яка найкращим чином пристосовується користуватися можливостями існуючої навколо системи, стає типом відповідним даній системі. Таким чином, проявляються в дії механізми соціально-економічного відторгнення. Наприклад, громадська система зобов'язує (програмує) індивідуума бути її частиною [5]. Якщо до того, людина була приймачем, наприклад, соціалістичних схильностей, мало задоволена, але терпляча, більш моральна і частково духовна, то в ситуації якщо вона звертається до капіталістичного укладу, засвоївши відповідні програми поведінки, то, безумовно, певною мірою дана людина відторгається, зокрема щодо моральних цінностей системи. Однак, до її свідомості буде час від часу доходити, що у її щось пішло в житті не так, як треба. Але без змін в суспільстві, це все рідше буде згадуватися, і вона остаточно стане відповідним прототипом даної системи, змінивши свою поведінку на

відповідність вже нової формації, відторгнувши стару систему.

Таким чином, кожна громадська формація будує свою власну структуру в своїй системі, в своїх відносинах, в своїх класах, зі своїми посадовими обов'язками, зі своїм типом обов'язків, що відповідає посаді. Це і є зобов'язуючі структури виробництва і структури споживання, не дотримуючись яких індивід потрапляє під дію законів відторгнення формацій.

Іншими словами, соціально-економічна система програмує людину на поведінку під свій тип. Кожному поведінковому типу носіїв соціально-економічного відторгнення властива своя структура виробництва і споживання, але держава в цілому відповідає тільки одному поведінкового типу, що забезпечений обраною вертикаллю влади. Коли в державі утворюється значний відсоток не задоволених системою або структурою споживання, групи інших поведінкових типів вимагають зміни правління держави до структур свого типу. В такому випадку, група більш активна використовуючи владу змінює державу, тобто соціально-економічна система переходить на іншу спіраль свого розвитку, змінюючи вектор відторгнення.

Література

1. Ліхоносова Г.С. Наслідки соціальної безвідповідальності: феномен соціально-економічного відторгнення / А.С.Ліхоносова // Соціальна відповідальність : сучасні виклики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 квітня 2016 р. – Краматорськ: ДДМА, 2016. – С. 14-17.
2. Ліхоносова А.С. Эффект социально-экономического отчуждения личности в условиях глобализации / А.С. Лихоносова // Региональная экономика. Юг России. – 2016. - № 3 (13). – С. 25-33.
3. Балакирева О. Н. Взаимосвязь экономического неравенства, социального отторжения и социальной мобильности / О. Н. Балакирева, А. М. Ноур // Социальные проблемы в практике управления. – 2012. – № 4. – С. 86-96.
4. Україна: на шляху до соціального залучення. Національна доповідь про людський розвиток 2011. – К.: Програма розвитку ООН в Україні, 2011. – С. 57–60.
5. Думка громадян України про ситуацію в країні, оцінки діяльності влади, електоральні орієнтації. Підсумки 2015 року: результати соціологічного дослідження. – [Електронне джерело]. – Режим доступу: [http:// www.uceps.org/ukr/news.php](http://www.uceps.org/ukr/news.php)

Магопєць О.А., канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький

ПОДАТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ТА МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ: ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТЬ

В економічній літературі широко розповсюдженим є вживання терміну «механізм», не є виключенням і сфера оподаткування, хоча й досі відсутня єдність поглядів щодо його чіткого визначення та внутрішньої будови.

В економічному словнику «механізм» визначений як послідовність станів, процесів, які представляють собою які-небудь дії, явища; система, пристрій, який обумовлює порядок якого-небудь виду діяльності [1, с. 401].

Економічна енциклопедія під редакцією С. Мочерного термін «механізм»